

Batista i Roca continua exiliat

El *Diccionari de la literatura catalana* considera que no cal esmentar que Josep Maria Batista i Roca és autor de l'assaig *La desintegració d'Espanya i les idees de Toynbee*, publicat a Montpeller el 1968 i reeditat a Barcelona el 1983, per a molts, la seva obra més coneguda.

Vaca boja

Llegim a l'edició Quaderns Crema-Lluís Maria Todó de la novel·la *El gos gros* que Jean Servières comenta a Maigret, després de dir-li que també és de París: "Vaig ser durant molt de temps director de *La Vache Rouge*, a Montmartre. He col·laborat amb *Le Petit Parisien*, *l'Excelsior*, *La Dépêche*". Una, la cursiva de *La Vache Rouge* és falsa, Simenon escriu el nom en rodona perquè no es tracta pas d'un periòdic, devia ser un cabaret. A més, si has estat director d'un periòdic editat a París no diràs pas que vas ser-ne... a Montmartre. I dues, Simenon escriu "La Vache Rousse", no pas "La Vache Rouge".

Una altra retallada castellana

En el banquet d'A través del mirall, Alcía no aguanta més, fa caure tothom a terra en estirar les estovalles i es dirigeix a la Reina Vermella "girant-se enfurismada" ("turning fiercely"). En la versió labutxaca-Salvador Oliva, l'adverbi "fiercely" –enfurismada (Víctor Compta); *empipada* (Amadeu Viana)– desapareix, a l'igual que de l'edició castellana de Càtedra.

Neuròtics 1 i 2

Segons va establir el DIEC1 i confirma el DIEC2, quan diem "ets un histèric" o "ets una histèrica", diem a l'altre que pateix una "neurosi complexa en què l'excitabilitat emocional i reflexa és exagerada, caracteritzada per convulsions, paràlisis, al·lucinacions, etc.". Segons els altres diccionaris (Moll, Enciclopèdia, GD62), diem que pateix una excitació nerviosa o exagerada.

Una antologia rehabilita i ordena per primera vegada la teoria literària produïda durant el Barroc català

Josep Solervicens, professor de la Universitat de Barcelona, rehabilita amb l'antologia *La poètica del Barroc. Textos teòrics catalans*, editada per Punctum, un patrimoni injustament negligit i oblidat, els escrits sobre teoria literària produïts a l'àmbit de parla catalana durant el Barroc. El volum n'aplega trenta-quatre, en català original o traduïts al català, triats en funció de la seva novetat, qualitat i representativitat. Disset es van escriure en castellà, vuit en català, vuit en llatí i un en italià. Conformen una selecció extreta del gairebé un centenar d'escrits localitzats per Solervicens amb reflexions teòriques sobre literatura situables en els paràmetres del Barroc.

Els escrits, ordenats conceptualment, estan datats entre l'any 1585 i el 1724, és a dir, abans i després del segle del Barroc –el XVII– però tots esdevenen barrocs en la mesura que comparteixen alguns trets d'aquest model i no només per haver estat redactats abans entre el 1601 i el 1701. Així, Solervicens ha detectat elements barrocs innovadors en alguns

dels discursos dels membres de l'Acadèmia dels Nocturns, fundada a València el 1591, i també trets barrocs en la producció d'alguns intel·lectuals vinculats a la barcelonina Acadèmia dels Desconfiats, al primer terç del segle XVIII.

Si bé és cert, adverteix Solervicens, que durant el Barroc l'àmbit català no genera cap tractat que expliciti totes les qüestions que configuren la creació literària –tant en l'elaboració de l'obra com els efectes que se li assignen, la tipificació i delimitació dels gèneres i dels estils o la proposta de models canònics–, això no obstant sí que apareixen textos de factura molt diversa que responen algunes de les preguntes que una poètica s'hauria formulat,

com són comentaris a poètiques i creacions literàries, vides d'escriptors, retòriques, tractats morals, discursos acadèmics o justificacions de l'obra pròpia.

Els textos ordenats en els cinc primers apartats plantegen l'origen de la literatura i el procés creatiu a través dels conceptes de furor poètic, l'impuls que origina la creació literària, essencial en el Barroc; geni creador; mimesi, amb les nocions de versemblança i decòrum; meravella, i ingeni i agudeses. El sisè apartat tracta de la finalitat última de l'obra literària, dels efectes que genera en els receptors. Els apartats setè i vuitè busquen la plasmació pràctica d'aquests paràmetres en les teories dels gèneres i dels estils literaris. Finalment, el novè apartat ofereix quatre tasts de com els autors del Barroc interpreten la literatura clàssica medieval, renaixentista i barroca.

Encara que les visions panoràmiques de la història del pensament literari assignen un lloc molt modest a la poètica europea del Barroc i que la poètica catalana de l'època no ocupi cap espai ni en treballs de síntesi ni en estudis monogràfics, tanmateix, diu Solervicens, entre el discurs literari del Renaixement i el de la Il·lustració s'articula un sistema teòric independent i coherent que necessàriament cal vincular al Barroc i que té incidència a l'àmbit català.

Emblema de l'Acadèmia dels Desconfiats, del 1700. Alguns dels seus membres estan influïts pel Barroc.